

LABOD Izhaja štirinajst-dnevno v nakladi 2650 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorna urednica: Lidija Jež, tehnično ureja: novinarski servis — Grafična priprava in tisk Dolenjski Informativni center Novo mesto.

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBI. AČIL NOVO MESTO

LETO 12

NOVO MESTO, 3. OKTOBRA 1986

ŠTEVILKA 12

2. seja delavskega sveta delovne organizacije je bila v Libni.

kako deluje nov sistem nagrajevanja

Delavski svet je na svoji 2. redni seji obravnaval temelje planov razvoja tozdov in delovne organizacije do leta 1990 in pa funkcioniranje sistema nagrajevanja, ki smo ga sprejeli pred letom dni.

Temelje planov razvoja za tekoče srednjeročno obdobje bomo sprejemali na zborih delavcev. Osnovni cilji so naravnani k čim višjim delovnim in poslovnim rezultatom, to pa seveda pogojuje tudi mnoge napore. Kako jih bomo premagovali, kako se bomo organizirali, o tem bo tekla beseda na razpravah. Predlagatelji temeljev planov razvoja si žele čim več pobud, pripomb, usmeritev.

Analiza o delovanju sistema nagrajevanja, ki je pravzaprav nastal od leta 1982, ko smo na konferenci sindikata sprejeli sklep o začetku postopkov, je po letu dni pokazala na nekatera dejstva, ki jih bomo preverili tudi na družbenopolitičnem aktivu na ravni delovne organizacije. Na delavskem svetu DO so predsedniki prvotnih komisij (za razvid del in nalog Dragica Nenadić, zahtevnost del in nalog Franci Juršič ter uspešnost Dmtar Perić) pojasnili metodologije dela ter cilje, ki so jih želeli doseči.

Razvidi del in nalog naj bi služili

kot osnova za vrednotenje in za učinkovitejšo organizacijo dela. Centralna komisija je delala v tesni povezavi s komisijami po tozdih oziroma DSSS. Z veliko truda ter sprotin obveščanjem in jasno vodeno javno razpravo so bili razvidi del in nalog sicer sprejeti, čeprav danes ugotavljamo, da so še primeri, ko razvidi del in nalog še niso vpeti v prakso in je na primer nekdo »plačan« po razvidu, dela pa še vedno nekaj drugega...

Za uveljavitev teh novih dokumentov in za dosledno izpeljavo v praksi so odgovorni orga-

nizatorji dela, ki so prav z novimi razvidi dobili nove odgovornosti, da bo razvid del in nalog pripeljan do konca. Sledi še veliko dela. Doreči je treba kriterije za kvaliteto in kvantiteto, predvsem za režijska dela, kar bo šele prava osnova za dograjevanje organizacije dela. Povejmo tudi, da je komisija naknadno obravnavala in dopolnila 14 razvidov del in da spremembe niso vedno vplivale na vrednotenje. Vsebinska pri odgovornosti in zahtevanih funkcionalnih znanjih pa še ni bila vedno dovolj dosledno in resno sprejeta.

Prav dograjevanje znanj, ki jih v mnogih primerih zahteva opis del in nalog, so tudi ena od nalog za naprej. Pri novo zaposlenih pa so rezultati poglobljenih zahtev in razvidov glede psihofizičnih sposobnosti že vidni, saj narekujejo tudi temeljitejša pregleda pred vstopom v delovno razmerje.

Komisija za vrednotenje del in nalog ni imela lahkega dela. Ko dandanes ocenjuje postopke in posledice teh, se zaveda, da ni odpravila vseh slabosti, ki jih je imel star sistem nagrajevanja, meni pa, da je v večji meri le postavila pravilna razmerja, predvsem za dela in naloge v neposredni proizvodnji. Ostala pa so nekatera dela in naloge, predvsem organizatorjev dela, nekaterih strokovnih del in delno tudi v nekaterih režijskih delih še vedno nedorečena.

Zavedajo se, da je nujno sproti dograjevati metodo in iz te izhajajoče vrednotenje, pri čemer mora biti vodilo težnja za čim boljšo organizacijo dela. Tudi področju kvalitete, vsebine in oblike bo treba dodati sodobnejše oziroma fleksibilnejše spremembe.

Taki so pogledi komisij na njihovo delo. Širši odmevi na to gradivo bodo gotovo na konferenci sindikata, ki bo obravnavala tudi analizo novega sistema nagrajevanja. Razprava na delavskem svetu je že pokazala, da bo nujno doreči merila za režijska dela, da so relativna razmerja dokaj zadeta, da pa smo nezadovoljni z višino izplačanega OD. Vrednosti enote enostavnega dela pa nam ne daje sistem nagrajevanja, ampak delovni uspehi. Fleksibilno in sproti se moramo odzivati na spremembe in jih sproti vnašati

V današnji številki

— *Kakšne težave nam je prinesel devizni zakon — pogovor z vodjo nabavne službe in vodjo posebne finančne službe.*

— *Nova kolekcija je prinesla veliko novosti — tudi v načinu proizvodnje in ponudbe. Tokrat prvič kolekcija brez moških oblačil v programu VO.*

— *Priprave na 8. Labodov ex-tempore*
— *Deltine šivilje in šivilje iz Ločne na republiškem tekmovanju*

tako v opise kot tudi v vrednote-nje (na primer nov stroj spremeni pogoje za delo, spremeni odgo-vornost ipd.).

Nezadovoljni smo tudi zato, ker se država preveč vmešava v sistem nagrajevanja v združenem delu. Tu pa je tudi vprašanje iz-plačila zamčenega osebnega do-hodka, ki pri tako nizkih OD, kot so pri nas in v naši branži sploh, delujejo destimulativno na de-lavce, ki se trudijo in s svojimi rezultati lahko sežejo le malo nad zamčen OD. Na vidiku je tudi sprememba sporazuma naše de-ja-vnosti.

Znotraj teh pa moramo doreči dodatek na izmensko delo, kjer mora veljati avtomatizem pri spreminjanju višine, saj ta znesek — glede na ostala nagla gibanja — ne more ostati fiksen. Razprava je načela tudi vprašanja izkorišče-nosti delovnega časa, kontrole kvalitete, gospodarnosti in odgo-vornosti, kjer je prav v vseh naših delovnih okoljih še veliko za postoriti. Saj se končno vsi zave-damo, da smo si s sistemom na-grajevanja zastavili dokaj realne osnove za razmerja, za višino iz-plačila OD, pa, kot rečeno, potre-bujemo rezultate.

Z novo kolekcijo je tudi precej drugih novosti

Labodova usmeritev glede mo-dnosti, elegance in najvišje kva-litete izdelkov je jasna. V tej smeri je šla tudi priprava kolekcije za naslednjo pomlad in poletje. Tem ciljem je sledila nabava, v tej smeri je nastajala kreacija. Da bi v celoti zadostili tem ciljem, je bil pred začetkom zaključevanja še zadnji ogled kolekcije, kjer so sodelovali vsi iz verige nastajanja modelov. Njihova naloga je bila izločiti modele, ki niso povsem na omenjeni liniji, in ponuditi trgu prečiščeno in skrbno izbrano kolekcijo. Ob tem so izločili okoli 20 odstotkov izdelkov, ki niso povsem ustrezali Labodovi pred-stavitvi, kvaliteti kreacije ali same-ga stila. Tako preštudirani pristop k oblikovanju kolekcije je dal svoje sadove že na začetku za-ključevanja. Kupci so jo pohvalili kot zelo dobro, še posebno za kolekcijo vrhnjih oblačil so dejali, da je ena najboljših. Mi pa ne smemo pozabiti, da tudi ena najdražjih.

Naši izdelki v specializiranih pro-dajalnah

Ob tem se moramo zavedati naš-ših obveznosti v celoti. To pomeni najvišjo kvaliteto pri izdelavi, česar se bo mora zavedati prav vsak, ki bo predeloval zahtevne materiale. S tem naša naloga še ni zaključena, kajti nič manj pome-mbni ne bodo roki odpreme in prav takega pomena je način pro-daje izdelkov. Vse to bo ob zares lepi kolekciji kljub visokim cenam dalo pričakovane rezultate. Zato načrtuje prodajna služba tudi politiko prodaje naših izdelkov tako, da jih bo moč najti v specia-liziranih prodajalnah, kjer je po-nudba za zahtevne kupce. Odl-očitev ni nova, saj jo dograjujemo že več sezon zapored, pokazala pa se je še kako pravilna.

Vsi podatki kažejo, da lepega, kvalitetnega in modnega izdelka kljub visoki ceni ni težko prodati, če zares upravičuje ceno in če je pravilno in na pravem mestu po-nudeno. Vse to pa seveda tudi ne dovoljuje masivnega predelova-nja, ampak se trend manjših serij nadaljuje. Povedati velja, da sicer ne gremo v tiste najmanjše, po ne-kaj sto kosov, da pa ekskluzivni izdelki le ne morejo biti narejeni v velikih serijah.

Tudi ponavljanja posameznih artiklov v večih prodajalnah ne sme biti, zato naj bi začeli postopoma z ekskluzivno po-nudbo za posamezne kupce in za vzporedno mrežo informacij. Gre za to, da posamezni kupec, ki v specializirani trgovini lahko kupi določen Labodov artikel, dobi prav tu tudi informacijo, kjer še lahko dobi tak izdelek v določeni drugi barvi in podobno. Torej nas zaostrene razmere na trgu uče večje poslovnosti in višjih oblik ponudbe, kar velja tako za trgovce kot tudi za proizvajalce. K vsemu naštetemu pa sodi tudi primerna opremljenost izdelka in primerna reklama, kjer nas čaka še veliko dela. To pa mora biti načrtno in pretehtano, kajti tržne komunikacije so ogromen korak pred nami. Moramo jih dohiteti, kajti kljub temu, da še vedno velja geslo »dobro blago se samo hva-li«, mora v današnji ponudbi vse to spremljati tudi določena rek-lama.

Razmišljanja v Labodu ne gredo v smeri reklamiranja posa-meznih izdelkov, ampak v smeri predstavitve našega programa, razmišljanja o naši poslovni poli-tiki, informacije o tem, za koga in kako delamo.

Pravilna tržna usmeritev

Če povzamemo usmeritve, ki že postopoma dobivajo svojo realno podobo, so to strogo namenska kolekcija, ki je obrnjena k naj-zahtevnejšim potrošnikom, način prodaje teh izdelkov prek specia-liziranih prodajalnih s porazdelje-nim asortimajem ter spremljajoča reklama. Nekaj teh korakov je že storjenih, nekaj jih bomo še mora-li začeti. Povedati pa tudi mo-ramo, da so te odločitve nastale na osnovi analize tržišča. Ta nam je povedala, da nismo dovolj kon-

kurenčni v moškem programu in ga zato v tokratni kolekciji prvič nimamo v vrhnjih oblačilih, v srajcah pa ostajamo po vseh po-datkih vodilni v Jugoslaviji. Po-datki tudi kažejo, da se v centrih, ki so se že najjavljali kot najzani-mivejši za Labod (to so Slovenija, Hrvaška, s poudarkom na Zagreb in Dalmaciji, ter Beograd) kaže še večje povpraševanje po naših izdelkih, v drugih predelih pa za-nimanje vidno usiha. Kot rečeno, je bila to tudi že naša usmeritev, saj so Labodovi izdelki zanimivi za posebno vrsto kupcev. Tako beležimo ob zadnjem zaključevan-ju zmanjšanje naročil iz ostalih predelov Jugoslavije, v omenjenih centrih pa se to kosovno povečuje. To pa je razlog več za zadovoljst-vo nad pripravljeno kolekcijo ter razlog več za zaupanje našim us-meritvam na trgu.

In še kratek pregled po programih

BLUZE: niso več podobne sraj-čnim modelom, ampak prehajajo v izrazito elegantne, žensvene in svečaneje modele. Prav zaradi te-ga prehoda se bo treba v proizvo-dnjah pripraviti na predelavo tak-o v smislu kvalitet kot tudi produktivnosti.

SRAJCE: tokrat so na nivoju evropske ponudbe. Sicer moda ne narekuje kakšne vidnejše osvežit-ve v trendu, gre pa za klasične srajce v tkaninah in izdelavi vr-hunske kvalitete.

VRHNJA OBLAČILA: kot re-čeno, je ta kolekcija po besedah kupcev ena najlepših. Je precej ekskluzivna in taka bo morala biti tudi proizvodnja.

Bluz smo prodali za prvo polo-vico naslednjega leta okoli 200.000, kar je tudi plan domačih kapa-citet. Srajce je prodanih okoli 600.000, 70.000 kril (oboje, srajce in krila, bo delno predelano v kooperaciji) ter ostalih artiklov iz VO še okoli 60.000. K tem za-ključkom moramo za prvo polo-vico drugega leta dodati še od 10 do 20 odstotkov dopolnitve za osvežitev ponudbe in kot odziv na trenutne modne trende.

B. V.

odsevi novega deviznega zakona

O težavah, ki naj bi jih prinesel nov devizni zakon, je bilo veliko napisanega že pred sprejetjem te-ga (1. januarja letos), zato sta bili proti sprejetju predvsem republikli Slovenija in Hrvatska, ki imata tudi največ izvoza. So bile bojzani upravičene? O tem sem se pogova-rjala z vodjo nabavne službe, **Mirkom Rupnikom**, in vodjo pose-

bne finančne službe, **Sonjo Bevc**, ki skozi svoje delo gotovo zelo čutita, kaj nam je ta zakon prinesel:
Mirko Rupnik, vodja nabave v Labodu:

»Za pasivce, torej za tiste, ki manj izvažajo kot uvažajo, je zakon povsem sprejemljiv, za ak-tivce pa seveda ne. Kako se to od-raža na Labodovem primeru? Ne-gativne posledice čutimo v treh smereh.

Prvič izgubljam pri denarju, ker nosimo razlike v vrednosti tečaja od uvoza blaga do plačila, to pa lahko traja več mesecev, v nekaterih primerih kar skoraj leto dni. V takem obdobju pa so tečajne razlike že občutne. Ker uvoženo blago ni redno plačano, kot je bilo to pred uvedbo novega deviznega zakona, želijo tudi naši dolgoletni tuji partnerji, da gre vsako naročilo prek akreditivov. Do sedaj smo delali z odpiranjem akreditivov predvsem s Kitajsko, ker gre za velike relacije in večje uvoze, za bližnje tuje partnerje pa tak način ni bil v navadi. Pravza-prav je oblika odpiranja akredi-tivov ponavadi med partnerjema, ki si ne zaupata v celoti. Gre za strogo in natančno poslovno poli-tiko, ki je obvezujoča za obe strani, to pa tudi pomeni, da sedaj plačujemo blago ob naročilu, pred tem pa smo plačevali po prejemu blaga. Ker prodajalec šele na osnovi akreditiva začne pripravljati blago za izvoz, je razumljivo, da v zadnjem času blago kasni, s tem pa imamo ve-like težave pri načrtovanju oziro-ma krmljenju proizvodnje.

Zaradi teh kasnitev bo pozna tudi odprema, to pa potegne za sabo znižanje, kar drugače pove-dano pomeni, da izgubljam ves riziko. Če vse to še malce razlo-žim, naj povem, da smo februa-rja uvozili blago, za katerega smo v banko položili dinarsko pro-

Sonja Bevc, vodja posebne fi-nančne službe: »Plačila tujim partnerjem gredo zelo počasi. S tem zgubljam precej denarja, saj tečajne razlike nosimo sami...«

tivrednost. V maju nam je banka denar vrnila, ker plačilo v tujino še ni bilo izpeljano. Predvidoma bo ta uvoz plačan šele konec septembra ali v oktobru. Dodati moram, da smo tudi za plačilo omenjenega uvoza najeli inozemske kredite, sicer bi se to zavleklo celo v januar.

Tako so torej bili naši pomisleki upravičeni, saj, kot rečeno, zgubljamo pri denarju, težave se porajajo s krmljenjem proizvodnje iz uvoženih tkanin, slabša pa se tudi sodelovanje z mnogimi dolgotimnimi partnerji. Ti sicer razumejo našo nemoč, vendar pa s tem ne morejo odlagati plačila v tako nerazumljivo dolge roke. Zavarovati morajo svoje interese, tu pa ni mesta za sentimentalnost.«
Sonja Bevc, vodja posebne finančne službe:

»Plačila našim tujim partnerjem gredo zelo počasi. Do julija, ko smo začeli odpirati akreditivne, je šlo le nekaj manjših plačil, večja plačila pa so bila odložena. Kot je omenil že Rupnik, smo za plačilo teh najeli nekaj inozemskih posojil.

S tem bomo poplačali precej obveznosti do tujih partnerjev. Povedati velja, da banka, v našem primeru Ljubljanska banka — TDB, išče možnosti za najem tujih posojil in nas o tem sproti obvešča. Na tak način spodbujamo hitrejšo plačevanje poslov, ki od julija tečejo na osnovi akreditivov. Ti pa imajo često tudi klavzulo, z odloženim rokom plačila. Sicer bi se vse odvijalo še bolj počasi.

Mirko Rupnik, vodja nabave:
»Za pasivne, torej za tiste, ki manj izvažajo kot uvažajo, je zakon sprejemljiv, za nas aktivne pa ne, saj nam povzroča precej težav, ki jih v Labodu čutimo na večih področjih — od težjega načrtovanja proizvodnje zaradi zamikov pri dobavi uvoženega blaga, do izgubljanja pri tečajnih razlikah.«

Redno sodelujemo z banko, nujni so tudi pogosti osebni stiki. Vsi skupaj si prizadevamo postoriti

Dolgo odlašana prenova Temenice je le stekla. O poteku del bomo sproti poročali, za začetek pa posnetek, ki priča, da gre zares.

kar največ, vendar so možnosti zares omejene. Povem naj tudi, da je v času, ko smo uvozili že omejeno blago — to je od februarja pa do danes, ko to še ni plačano — vrednost marke zrastle za blizu 50 odst., dolarja pa za 30 odst., torej je razlika občutna.

Če primerjamo, kako smo plačevali naše obveznosti pred uvedbo omejenega zakona, lahko rečem, da je bilo uvoženo blago plačano po 15 do 30 dneh, odvisno od likvidnosti banke. Vendar se dlje plačila niso zadrževala. Sedaj so ta obdobja, kot že rečeno, okoli 8 mesecev (pri večjih plačilih, manjša so nekoliko hitrejša) ali celo daljša. Ljubljanska banka je v juniju sklicala posvet svojih predstavnikov v tujini glede možnosti nabave tujih kreditov, ki naj bi te tokove spodbudili. K tej obliki smo se zatekli tudi mi in uspeli precej počistiti neplačane dolge v tujini.«

Iz pričevanja obeh naših odgovornih delavcev je čutiti, da tako ne bo moč dolgo delati, ker se aktivcem slabijo vezi s tujino, doma pa nastaja vrsta problemov, ki imajo dodatne negativne finančne učinke. Tečaj dinarja se naglo slabša, proizvodnja je glede osnovnih tkanin in rezervnih delov precej nestabilna, ker uvoženo blago le počasi prihaja. Za razrešitev vseh teh vprašanj, ki so pri lesarjih še toliko izrazitejše, smo v Labodu poiskali delegatske poti na vseh ravneh, za kaj več pa smo nemočni.

zavest o spošto vanju prava

Za samoupravljanje in njegovo pravno varnost je bistveno, da ponovno uveljavimo vlogo prava, ki je zapisana v našem sistemu, še zlasti pa načela ustavnosti in zakonitosti.

Boj za ustavnost in zakonitost mora biti notranja potreba kolektivov in posameznikov, saj je to sredstvo za varovanje njihovega položaja.

Zveza komunistov mora spremeniti sedanje nezadovoljive razmere pri oblikovanju prava in njegovem izvajanju. Zdaj je poglobitveno, da okrepi moč zavesti o nujnosti spoštovanja prava, saj je od tega odvisna stabilnost in učinkovitost družbe ter uresničevanje človekove svobode, pravic in odgovornosti.

Pri tem bo zveza komunistov — še zlasti ko gre za njene člane — odločno nasprotovala praksi, da zakone uresničujemo v tolikšni meri in na takšen način, kot to ustrezno nosilcem odgovornih funkcij v zveznih, republiških, pokrajinskih in občinskih organih, v bankah in organizacijah združenega dela, onemogočila pa bo tudi da zakone kršijo tudi tisti organi, ki bi jih prvi morali spoštovati in izvajati.

Zveza komunistov se bo hkrati postavila po robu pretiranemu normativizmu, tako državnemu kot samoupravnemu, pri urejanju tistih družbenih odnosov, v katerih je učinkovitejša in tvornejša moč samoupravne morale in družbene zavesti, samoupravne iniciative in zavesti o odgovornos-

ti ter solidarnosti delovnih ljudi; državni regulativi odnosov, ki v našem sistemu pripadajo področju samoupravnega prava; hipertrofiji in neracionalnosti pravnih norm, zaradi katerih so le-te težko izvedljive, neučinkovite in nesposobne za širše vplivanje na ekonomske zakonitosti, oziroma si bo prizadevala, da jih spremeni; premajhni in neustrezni zaščiti družbene lastnine kot temeljnega družbenega odnosa in kot materialnega bogastva družbe; nedoslednemu uresničevanju načel, da je materialni in družbeni položaj človeka odvisen izključno od njegovega dela in rezultatov dela.

Boj proti normativizmu kot svojevrstnemu izrazu birokratizacije pravnega in političnega sistema terja vztrajen boj proti hipertrofiji državnih in paradržavnih ustanov, proti formalizaciji sistema odgovornosti in družbenega vpliva, zlasti na delo tistih ustanov, ki izvajajo dejavnosti posebnega družbenega pomena. Od tega je odvisno tudi uresničevanje vsakodnevnih potreb in eksistenčnih pravic delovnih ljudi in občanov ter učinkovitosti samoupravne kontrole nad sredstvi, namenjenimi za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb.

Pravica slehernega državljanja je, da natančno ve, katere so tiste službe in organizacije, ki so odgovorne za uresničevanje njegovih pravic, in da ima zagotovljeno učinkovito varstvo pred neodgovornostjo, zlorabo, birokratsko samovoljjo in manipuliranjem.

Če se bo še naprej širila mreža nejasnih predpisov in neučinkovitih odlokov, ki jo poraja uradniška miselnost in volja, in če ne bo vedel, h komu naj se zateče za uresničevanje svojih pravic in interesov, se bo človek počutil nemočnega...

Na 13. kongresu ZKJ — resolucija o nalogah ZK pri razvijanju socialističnih samoupravnih družbenogospodarskih odnosov in političnega sistema socialistične samoupravne demokracije

bucike

Več ali manj z odgovornostjo spremljamo gibanja, ki so tako ali drugače povezana z našim gospodarjenjem. Razmišljamo o izkoristku delovnega časa, o kvaliteti našega dela, o odnosu do družbene lastnine... To niso samo teme sestankov in odgovornih, saj ne morejo niti mimo vseh ostalih, ki sicer niso neposredno povezani z nalogami na teh področjih, se pa jih vendarle tičejo kot delavce tega našega kolektiva. Veliko zdravih, kritičnih, kreativnih razmišljanj je na te teme, ki ostajajo zaprte znotraj ozkih krogov. Zakaj jih ne bi objavili? Zakaj se ne bi poslužili našega časopisa v njegovi osnovni nalogi — kot tribune delavcev! Zapišimo svojo misel ali vsaj opozorimo nanjo, da jo zabeležimo tisti, ki »smo zato tu«. Kot uvod k temu vabimo naj služi razmišljanje o delu delegacij in delegatov, ki se je porodilo na zadnji seji delavskega sveta DO. Za naslednjo številko pričakujemo vaše pobude, napotila, usmeritve, prispevke. Zakaj vas bi določeni odkloni boleli in bi o njih razpravljali samo zase. Sprostite svoje ustvarjalne sile in oglasite se nam v »bucikah«.

UREDNIŠTVO

samo prisotnost ni dovolj

Vloga delegata in delegacije je vsem jasna in razumljiva. Delegat ali delegacije v delavskem svetu ima tako pravico kot tudi dolžnost izraziti stališče delavcev, ki so ga izvolili, o vseh vprašanih, o katerih ta organ odloča, usklajevati ta stališča, obveščati delavce o tem... Da pa bi delegati izpolnili to svojo nalogo, morajo priti na seje pripravljeni. O teh osnovah naj bi bilo pravzaprav odveč pisati, saj bi morale biti same po sebi umevne. Pa vendar le ni tako.

Zadnja seja delavskega sveta je bila vzorčen primer za to, kakšno ne bi smelo biti delovanje delegacij. Pa smo še nedavno tega ponosno pohvalili, da je samoupravno delegatsko delo pri nas na zadovoljivi ravni, da ga razvijamo, da ga gradimo na zdravi osnovi. Smo tudi mi tako zelo sredi krize, kot je (baje) samoupravljanje in naša družba sploh? Ta kriza je zaenkrat pri nas predvsem kriza odgovornosti delegacij, delegatov in strokovnih služb v tozdih do dela delavskega sveta. Kajti gradivo je bilo pravočasno in nazorno pripravljeno, vabila so bila razposlana, delegacije pa so bile v veliki večini nepripravljene.

Takega samoupravljanja pa ne potrebujemo, tako delegatsko delo zares prinaša samo stroške in razmetavanje časa, česar si v naši situaciji nikakor ne bi smeli privoščiti. Nekaj bo treba storiti. Kaže organizirati seminar za delegacije ali vsaj za vodje delegacij. Določili smo jih zato, da bodo zagotovili zares ustvarjalno delo delegacije in dosegli kvalitetno povezavo svojega delovnega okolja z najvi-

šjim organom upravljanja. Pri tem seminarju naj ne bi šlo za teoretično razglabljanje, ampak za življenjske napotke, kako vsebinsko speljati delo delegacij, kako se povezati z odgovornimi in s strokovnimi službami, kako se pripraviti na sejo, speljati pravočasno in vsebinsko razpravo ter kako oblikovati stališče, ga prenesti na sejo in informirati bazo o poteku te. Skratka, kako dati delegatskemu delu tisto vsebino in težo, ki jo ta mora imeti.

Samozavestno in odgovorno je treba nastopiti, za to pa so seveda potrebni delovni delegati, zavzeti, željni novih znanj, poštenega dela, z občutkom odgovornosti... Pri pripravah na volitve smo velikokrat opozarjali na zahtevnost delegatske funkcije, na to, da izbere-

mo zares najboljše med nami, najdoslednejše, najzavzetejše. Seveda pa je treba z delegacijami tudi delati, ne v smislu pokroviteljstva, superiornosti in avtoritete, ampak v smislu sodelovanja na poti k enotnemu cilju. Gre za nudenje ustrezne strokovne pomoči za argumentirana stališča, za enakopravno in vsebinsko bogato sodelovanje za obojestransko odgovornost.

Recimo, da je bila seja delavskega sveta prva po dopustniškem vzdušju in je zato morda delavnost in odgovornost delegatov malce zatajila. To seveda ne sme biti opravičilo, je pa dejstvo. Upamo lahko le, da je bil primer 2. seje delavskega sveta DO izjema, ki se ne bo več ponovila.

LIDIJA JEŽ

stanovanja v zali

Od leta 1982 je Zala namenjala denar predvsem za nakup stanovanj, letos prvič po tolikih letih pa so razpisali tudi posojila za gradnjo. Prosilcev je bilo kar 20, denarja pa 5 milijonov. Komisijo torej čaka težko delo, čeprav dela na osnovi pravilnika in na osnovi ogledov razmer, obsega gradnje ipd.

Z namenskimi sredstvi je Zala kupila 2 stanovanja, za eno pa je sodelovala pri nakupu z Eto. Poleg teh dveh in pol lastnih stanovanj pa ima Zala že pet stanovanj od rudnika živega sreb-

ra, ki, kot vemo, že nekaj časa ne obratuje. Z rudnikom so podpisali pogodbo o prenosu pravice za oddajanje stanovanj za dobo petih let. Pogodbo bo po preteku tega roka možno podaljšati, seveda ob določenem plačilu. Tako rešujejo v Zali stanovanjsko vprašanje, kjer pravzaprav ni nikoli dovolj denarja, zato se je treba znajti tako ali drugače.

nadzor nad bolniškimi izostanki v libni

V tozdu Libna se že dlje ubadajo z visokim odstotkom bolniških izostankov. Lani na primer je znašal 13,23 odst., letos v šestih mesecih 16,06 odst., kar je glede na planirano število, ki znaša 12 odstotkov, zaskrbljujoče. Težave niso nove in tudi prizadevanja za zmanjšanje bolniške ne. Tesno so povezani z zdravstvenim domom, s katerim sodeluje tudi nova ustanovljena komisija za nadzor nad bolniškimi. Sklep o formiranju te so v Libni sprejeli na zboru delavcev, sestavljajo pa jo poslovna sekretarka, članica samoupravne delavske kontrole in predstavnica brigade, v kateri je bolni-

Marsikatera delavka iz tozda Ločne se še spominja težkih delovnih pogojev v starih prostorih. Letos poleti mineva 20 let od preselitve na današnje lokacije. Izgradnja sedanjih prostorov je bila velika zmaga, ki je dala nov polet in predvsem nove moči za doseg boljših rezultatov in razvoj Laboda.

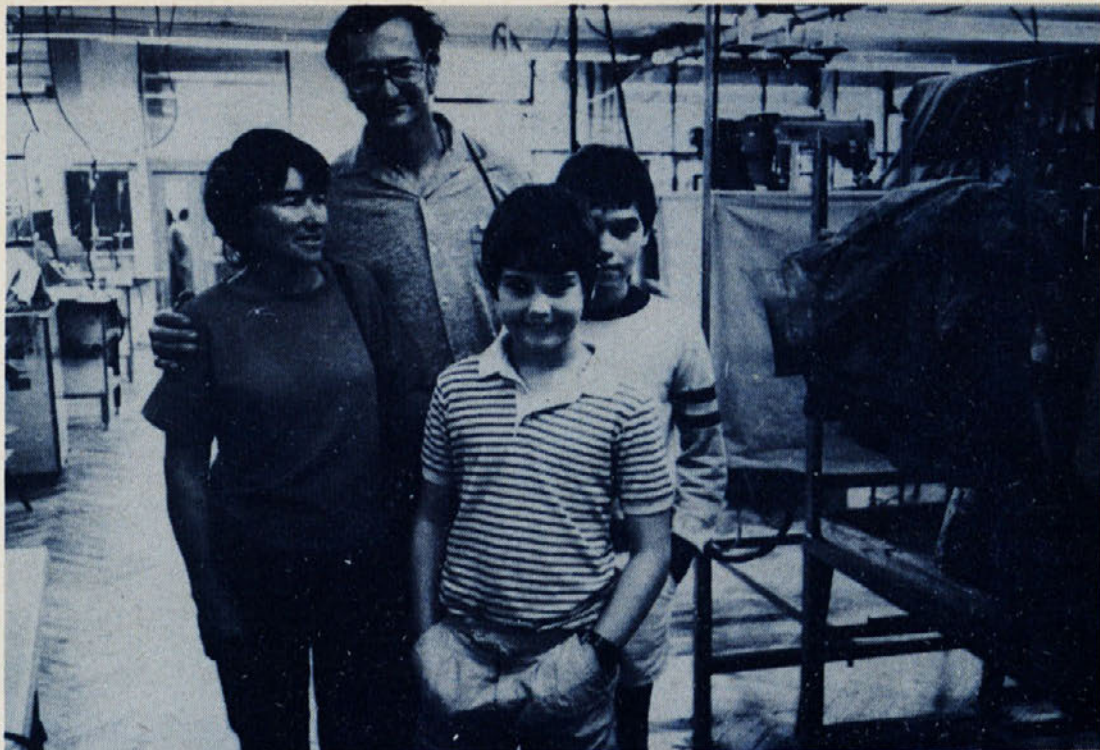
ški stalež najvišji. Komisija deluje v skladu s 181. členom pravilnika o delovnih razmerjih. Pravna služba je izdelala obrazec za zapisnik, za obiske pa se odločajo na osnovi vsakodnevnih poročil o prisotnosti, ki je narejen poimensko po brigadah. Pred obiskom se pozanimajo pri zdravniku glede diagnoze in napotil, ali je bolnik lahko pokonci, so priporočljivi sprehodi, je obvezno počivanje ipd. Težave pa so v tem, da delavke Libne obiskujejo različne zdravstvene domove, glede na to, kje stanujejo. Do sedaj so obiskali 14 bolnikov, v bodoče pa so se odločili, da bodo obiskovali predvsem tiste »vprašljivejše« primere.

Razmišljanje o formiranju komisije za nadzor nad bolniškimi lahko na prvi pogled izzveni kot nekaj grobega, inšpekcijskega, nehumanega. Vendar tako visok odstotek bolniških izostankov narakuje nove posege za zmanjševanje tega. Ne gre samo za špekulante, ki recimo, niso bolni, gre tudi za zares bolne ljudi, ki kljub svoji boleznii iztiskajo iz sebe še zadnje moči za dodatna opravila doma. Gre za to, da se bo sleherni delavec zavedal, da je bolniška namenjena izključno zdravljenju, da ni samo pravica, ampak tudi dolžnost zdraviti in pozdraviti se in, seveda, pred tem še preventivno delati in živeti tako, da bomo zdravi.

letos že 8. ex-tempore

Na jesen, ko se začenja nova kulturna sezona, organiziramo v Labodu ex-tempore. Letos bo to že 8. prireditvev po vrsti. Trdimo lahko, da si je v celotnem slovenskem prostoru ustvarila lep renome, da je odmevna in da jo radi obišejejo številni stalni sodelavci, zanimiva pa je tudi za mnoge slikarje, ki se je do sedaj sicer še niso udeležili.

Med letošnjimi udeleženci pričakujemo slikarje amaterje in akademske slikarje, naše stalne goste in nekaj novih imen. Želimo nadaljevati s kvalitetnimi deli, saj je prav rast v zahtevnosti in kvaliteti del vidna iz leta v leto. Teme bodo tudi letos vezane na Novo mesto in njegovo kulturo ter naravno dediščino. Nekaj bo tudi organizacijskih novosti, vendar o tem ob prireditvi sami. Povejmo le, da bomo z odkupnimi nagradami (okrat pridobili osem novih likovnih del.

Sotlerjevi, nekdanji lastniki hiše na Sromljah, so po celem svetu. Sin Sotlerjeve hčerke, ki je svojo mladost preživela na Sromljah in se nato odselila v daljno Avstralijo, je s svojo družino obiskal tudi materin dom in Labod. Bili so navdušeni nad Sromljami, z zanimanjem pa so si ogledali tudi našo proizvodnjo. Z veseljem, pravijo, bodo povedali materi, ki je stara 82 let, da njen dom še vedno stoji, da je lep in skrbno negovan.

Ob zamisli o organizaciji ex-tempora smo si zadali dvoje ciljev. Pomagati slikarjem in širiti likovno kulturo v Labodu in v našem celotnem prostoru. Prireditvev je vsa ta leta nazaj doživljala velik odmev. Bila je strokovno vodena in zato je imela tudi vzgojni oziroma izobrazbeni značaj, za udeležence same kot tudi za delavce Laboda oziroma obiskovalce razstav. Labod in s tem Novo mesto ima tako že lep fond likovnih del, med katerimi so tudi slike priznane Vide Slivnikar-Balantič in Veljka Tomana.

Tu so dela Beroviča, Kotarja, Maznika, Vovkota... če se spomnimo tudi naših domačih slikarjev. Vendar ne gre samo za bogatitev zbirke slik, gre tudi za bogatitev našega odnosa do likovne ustvarjalnosti, do kulture prostora, do kulture nasploh. Seveda nismo vsi enako dojemljivi za umetnost in kulturo, eni sprejemajo to prej, drugi kasneje.

Dejstvo pa je, da je današnjemu človeku kulturno življenje, pasivno ali aktivno, potrebno. Da je nujno za razvoj in rast njegove

osebnosti in za razvoj humanih medsebojnih odnosov.

Delovna organizacija, kot je Labod, ima gotovo širše ambicije kot samo izvajanje golega proizvodnega programa. Zavedamo se, da bo naša delovna organizacija dosegla svoje cilje, če bo ob dobrih delovnih rezultatih uspela dvigovati tudi skrb za človeka nasploh. Tu je skrb za okolje, za delovne prostore, za duševno in telesno zdravje delavcev, za širjenje telesne kulture in seveda za širjenje kulture sploh...

To skušamo doseči s finančnimi pomočmi društvom, organizacijam ipd. in tudi z neposrednimi aktivnostmi na omenjenih področjih. In če se sedaj vrnemo k ex-temporu kot osrednji Labodovi kulturni prireditvi, moramo priznati, da ima poleg velikega kulturnega poslanstva za slikarje in za naše delavce tudi velik propagandni in konec koncev tudi materialni učinek. Glas Laboda se tako razširi širom naše domovine in prek republiških in tudi državnih meja. Gre za spontano reklamo, ki pa ni prav nič manj odmevna kot na primer organizirana. Kot sem že omenila, ostajajo za vsem tem tudi dela, ki imajo poleg svoje materialne tudi umetniško vrednost.

Pripravimo se torej na letošnjo prireditvev Labodov ex-tempore. Organizacijski odbor ima velike naloge, ki jih ni tako enostavno izpeljati. Delavci pa lahko pokažejo spoštovanje do ustvarjalcev in do organizatorjev s primerno udeležbo na otvoritvi razstave, čeprav je izven delovnega časa.

Letos že osmič pripravljamo Labodov ex-tempore. Organizacija take prireditve pa zahteva ogromno priprav in dela, v katerega je vključeno lepo število labodovcev pa tudi slikarjev amaterjev.

V septembru je stekla rekreacija na delovnem mestu. V Temenici, od koder je posnetek, so delavke telovadile na štetje, ker še nimajo ozvočenja. To pa ni vplivalo na počutje in celo navdušenje nad aktivnim odmorom.

nikoli več po starem

Pogovor z delavkami na obračunu OD

Septembrsko izplačilo osebnih dohodkov je bilo že drugo po vrsti, ki je steklo na računalniški obdelavi osebnega dohodka. Prehod iz »peš« obračunavanja pa do računalniške poti ni bil lahak. Vendar pa je delo steklo po začetnem programu in v dobrih treh mesecih se je v službah obračuna OD vse zasukalo za veliko stopinj. Poleg magistra Ureka iz razvojne službe je levji delež pri inštruktažah in pri delu samem odnesla Marica Božinović, ki sicer za obračun OD za toz Commerce.

»2. aprila smo začeli vnašati podatke, nato smo računalniško obdelali regres in za tem že redno izplačilo za mesec julij in sedaj za avgust. Dela je bilo veliko, saj je bilo za vsakega posameznika potrebno vnesti med 60 in 80 različnih podatkov. Ker pa je bil program prehoda natančno zastavljen, smo ga uspeli tudi realizirati.« pripovedujejo delavke na obračunu OD.

— Ste v mesecu dni med obračunom prejšnjega OD in OD za mesec avgust uspeli prebroditi težave, ki so nastale pri prvem rednem obračunu OD?

Marica Božinović: »Lahko trdimo, da so bile težave, s katerimi smo se srečale ob prejšnjem obračunu, predvsem sistemske in niso nastale zaradi našega dela. V tem mesecu so bile tudi te odpravljene in ta drugi obračun je stekel že mnogo lažje.«

Jožica Trškan (Tip-top): »Sedaj je vse jasneje in lažje, na samem začetku pa je bilo kar težko. Prvič je bil tu kup podatkov, ki smo jih morali, ne glede na naravo teh, vnašati same, pa tudi cel prehod je bil hud. Morda bi morali imeti pred tem kakšen tečaj ali vsaj malo več inštruktaže, tako pa smo bili postavljeni pred delo in ni bilo lahko.«

— Zaenkrat lahko vnašate podatke le v Novem mestu, kmalu pa boste lahko tudi ta del posla opravi-

vile v svojih tozdih, saj PTT obljublja linije.

Dragica Kovačič (Delta): »Potovanja postavljajo velik napor, zato se bomo zares oddahnili, ko bo tudi to vzpostavljeno. Če že pripotujemo v Novo mesto, bi morali imeti zagotovljene vse podatke, tako pa se je zgodilo, da je prišlo do zapletov in smo prišle zastoj.«

Jožica Zorko (Krško): »Ko bodo vzpostavljene linije, bo seveda vse veliko lažje. Veliko pa nam je pomenilo tudi to, da smo se med seboj spoznale delavke, ki delamo na obračunih OD. Skozi delo pa se najlažje in najlepše lahko zblížamo.«

— Prehod, kot so dejale tudi delavke same, ni bil lahak. Nešteto ur je bilo vložnega dela,

ki je teklo ne glede na dan v tednu, ne glede na uro dneva. »Čas nam je hitro mineval, saj je bilo ogromno vsega, kar smo se morali naučiti,« pravi Anica Mikec iz Ločne. »Sicer pa je to področje, ki bi moralo zanimati še koga drugega, ne samo neposredne delavce na obračunu OD. Tega zanimanja je bilo premalo, zato so morda v nekaterih tozdih naletele delavke iz obračuna na nerazumevanje in težave.«

— Ali bi se ponovno odločile za star sistem obračuna OD?

Vse v en glas so dejale, da ne. Menijo, da je največja kvaliteta obračuna OD prek računalnika bistveno manjša možnost napak. Če bodo vsi, ki so dolžni posredovati podatke, to opravili pravočasno, tudi pri vnosu ne bo naglice in s tem bo seveda tudi manjša možnost napake. Manj je papirja, manj pisarjenja... **Boža Longar** iz Temenice pravi, da je delo sedaj precej bolj za nimivo, da ni več suhoparnega preračunavanja in pisanja kuvert, ampak posredovanje oziroma vnos podatkov in da je bil strah na začetku zares odveč.

Storjen je velik korak. Nič ne skrivajo dekleta, da jih je bilo prvica kar groza, kasneje pa so z veseljem nabirale nova znanja. Za naprej si žele, da bi imele urejene pogoje za delo, tam, kjer še niso, da bi bile čim prej vzpostavljene PTT linije in da bi še tudi sodelovale, posebno pa da bi se predpostavljene bolj zanimali za to delo.

Računalniška obdelava OD je prinesla tako vsem nam veliko novosti in ugodnosti. Kuverta je zelo pregledna in nam da zares bistvene informacije, za same delavce na področju obračuna OD pa je novost prinesla veliko manj pisanja in večjo usklajenost ter predvsem manjše možnosti za napake.

Po zaključenem delu nekoliko bolj sproščeno vzdušje med delavkami na obračunih osebnih dohodkov.

kako varčevati

Priprava tople vode v gospodinjstvu z manjšo porabo električne ener- gije

Električne grelnike vode ali bojlerje štejemo med največje porabnike energije v gospodinjstvih, saj pride na pripravo tople vode okoli 10% celotnih energetskih potreb gospodinjstev.

Res je, da je električna energija le eden izmed možnih energetskih virov za pripravo tople vode, je pa najbolj razširjen vir pri posamični toplovodni oskrbi. Vzroki za to so predvsem v enostavni, stroškovno ugodni in precej zanesljivi preskrbi z električno energijo. Poleg tega je tudi trg prav z električnimi grelniki najbolj založen.

Najbolj ugodno energetsko sliko imamo, če upoštevamo možnost segrevanja vode z električno energijo prek toplotne črpalke. Vendar je uporaba črpalke v naših gospodinjstvih zanemarljiva zaradi precejšnjih investicijskih vlaganj, potrebnih pri nakupu črpalke in izdelavi instalacije.

Zaradi navedenega ne mislimo svetovati, da za ogrevanje vode ne bi uporabljali električnih bojlerjev, vendar želimo vplivati na čim bolj smotno rabo električne energije.

Kako varčevati pri pripravi tople vode?

Poraba električne energije pri pripravi tople vode z električnimi

»Prav lušno je res na deželi, kjer hiša na samem stoji...« je pod fotografijaz izleta upokojencev Delte, o katerem smo pisali že v prejšnji številki glasila, zapisal avtor Franc Hančar ter dodal zahvalo z najboljšimi željami za naprej Labodu in Delti.

Letošnjega izleta sto žensk na Triglav se je udeležila tudi labodovka Marica Praznik in nam poslala vesel triglavski pozdrav.

RADNA ORGANIZACIJA TRGOVINSKI
PROMET "CRVENA ZASTAVA"

Broj: 02-11/852

15.4. 1986. g.
VERNJACKA BANJA

RO "LABOD" TOVAČNA VELETRG OBLAČNI

OOUR TOZD COMMERCE

MESTO: NOVO MESTO

Prilog:

1. menica,
3. potvrde o
prijemu menica.

še ena cvetka

Na račun našega imena smo doživeli že kar nekaj »prekrstitev«. Tokrat se jim pridružuje še ena cvetka. Vprašamo se, kakšna je poslovnost in natančnost pošiljateljev dopisa, na drugi strani pa tudi to, zakaj naše ime še ne zveni tako »domače« in popularno, da bi nas poimenovali pravilno. Gotovo bomo morali pri prodiranju našega imena še veliko postoriti...

grelniki je odvisna predvsem od količine segrete vode in njene temperature. Varčevali bomo pre-

dvsem tako, da ne segravamo več vode, kot je potrebujemo in da je tudi preveč ne ogrevamo.

Najprej pogledjmo, kako je s potrebno temperaturo vode!

Večina električnih grelnikov (bojlerjev) je konstruirana tako, da vodo segrevajo največ na 85°C. V gospodinjstvu ne potrebujemo vode s tako visoko temperaturo. Za pranje živil na primer zadošča temperatura 25°C do 40°C, za telesno nego potrebujemo vodo temperature 37°C, za pomivanje posode pa jo segrejemo do 55°C.

Pri tem vemo, da so tudi toplotne izgube večje pri višjih temperaturah vode v bojlerju kot pri nižjih. Poleg tega se pri višjih temperaturah vode v bojlerju hitreje nabira kamen. Zato je priporočljivo, da na termostatu bojlerja nastavljamo temperaturo do 60°C, seveda če ima bojler ustrezne kapacitete. Tako se izognemo nepotrebnim večjim izgubam ter hitrejšemu nastajanju kamna. V poletnih mesecih nastavimo termostat na nekoliko nižjo temperaturo.

Tudi količino tople vode skrbno odmerjamo!

V kopalnicah porabimo 60-70% potrebne tople vode. To količino lahko bistveno zmanjšamo, če kadno kopal v večji meri nadomestimo s tuširanjem. Zanj namreč potrebujemo 4-krat manj vode in električne energije kot za kopanje v kadi. Pri prhanju lahko še nekaj prihranimo, če uporabljamo enoročno mešalno baterijo za reguliranje temperature vodnega curka. Večni problem pri uporabi tople vode je namreč, da z nastavljanjem temperature vodnega curka po nepotrebnem izgublamo vodo in energijo. Ko odpremo pipo, je voda zdaj prevroča zdaj prehladna in jo moramo zato regulirati. Pri reguliranju z navadno pipo steče precej tople vode neuporabljene, zlasti pri prhanju. Z uporabo enoročne mešalne baterije pa te izgube zmanjšamo. Res je, da je pipa z enoročno mešalno baterijo nekoliko dražja od navadne, vendar se ta investicija hitro povrne.

Pokvarjene pipe, iz katerih kaplja, povečujejo porabo vode. Seveda v tem primeru po nepotrebnem rabimo tudi energijo za transport vode in izgublamo pitno vodo, ki je že marsikje primanjkuje.

Okoli 30% tople vode porabimo v kuhinji za pomivanje.

Pri ročnem pomivanju po nepotrebnem povečujemo porabo tople vode, če pomivamo posodo pod tekočo vodo. Če napolnimo pomivalno korito, lahko z enako količino vode in seveda z enako porabo električne energije pomijemo več posode. Porabo električne energije za pomivanje zmanjšamo tudi tako, da z akumulirano toploto električnih grelnih plošč — po končanem kuhanju — delno segrejemo vodo.

Šopek modrosti

*Krepost pogosto ni nič drugega kakor vljudnost duše.
Previdnost in zaupanje sta dobri stvari, toda tudi z njima je treba
biti previden in zaupljiv.
Kjer je sodišče, tam so tudi krivice.
Imeti rad človeštvo je nujen pogoj za vsako plemenito srce.*

kultura pitja

Jesen je pravi čas za opozorilo glede kulture pitja. Ob trgatvah, ki se te dni vrste na vsakem gričku po naši domovini, bi morali vedeti, da je vino žlahtna pijača, ki zahteva tudi žlahten odnos. Sem pa gotovo ne sodi pijančevanje brez meja, kar — na žalost — še vedno prevladuje.

Jugoslavija sodi med največje proizvajalce vina na svetu. Po tem

je nekje na desetem mestu. Statistični podatki povedo, da popije Jugoslovan povprečno 28 litrov vina, Slovenec pa 60 litrov vina na leto. Za vinorodna področja pa gre to povprečje kar krepko navzgor, nekje okoli 200 litrov letno.

Tako govorijo o porabi vina pri nas statični podatki. Kje pa smo v poznavanju kulture pitja?

Drugje obravnavajo vino kot prehrambeni proizvod, zaradi česar je že osnovni odnos do vina tam drugačen. Vedo tudi, da se vino pije izključno ob jedi; odrasel človek ga dnevno brez škode popije od sedmih decilitrov do litra. Pri nas ni tako! Vino sodi med alkoholne pijače in ga po mnenju medicincev ne smemo propagirati, da bi tako preprečevali širjenje alkoholizma.

Še vedno nam na različnih sprejemih kot aperitiv ponujajo žgane pijače, ker ne vedo, da je peneča vino zaradi vsebnosti ogljikovega dioksida, ki spodbuja izločanje prebavnih sokov, za organizem mnogo ugodnejše.

Kultura pitja je povezana neposredno z gastronomijo, zato bi morali vedeti, da vina strežemo primerno ohlajena na okrog 12°C in peneča vina na temperaturo med 5 do 8°C. Vedeti bi morali tudi, da sodijo bela vina k belemu mesu, rdeča vina pa k temnemu mesu, saj vino pospešuje prebavljanje hrane.

Vina pa so suha, polsuha, polsladka in sladka — glede na vsebnost nepovretega sladkorja. Pravzaprav poznamo okoli 8000 različnih sort grozdja, za predelavo in pridobivanje vina pa pride v poštev okoli 500 sort grozdja. Od tega ima resničen pomen za vinarstvo le okoli 150 sort in le kakšnih 10 sort med temi daje prvovrstno vino. Poznavalci pijejo le izbrana vina z znanim geografskim poreklom. Lahko se pohvalimo, da uspevajo v Sloveniji in Jugoslaviji mnoge od najboljših belih in rdečih sort.

Ob takem bogastvu pa je zares žalostno, da še vedno ne poznamo kulture pitja, da ne znamo primerno uživati ob vinu in da nam pitje pomeni pijančevanje in nalivanje brez mere... Zato se je pitja vina po krivici navzel negativni predznak. Spremeniti bomo morali naš odnos do te žlahtne pijače in vrniti življenje v star latinski rek: In vite vita (V trti je zdravje).

prišli — odšli od julija do septembra

sta dve s 1. in 3. stopnjo izobrazbe.

Avgusta ni bilo prihodov, odšlo pa je kar 6 delavk: 4 s 1. stopnjo izobrazbe in 2 s 3. stopnjo izobrazbe.

Septembra ni bilo odhodov, prišlo pa je 13 pripravnikov ter dve delavki z rednim delovnim razmerjem. 8 pripravnikov ima 4. stopnjo izobrazbe, 4 imajo 3. stopnjo izobrazbe ter 1 s 5. stopnjo izobrazbe. Ostali dve delavki imata 3. in 1. stopnjo izobrazbe.

TEMENICA

Julija ni bilo ne prihodov, ne odhodov.

Avgusta sta odšli dve delavki s 1. stopnjo izobrazbe, prišli pa sta tudi dve s 3. in 4. stopnjo izobrazbe.

Septembra je prišlo 6 pripravnikov — štirje s 4. stopnjo izobrazbe, po eden pa s 3. in 5. stopnjo izobrazbe.

LOČNA

Julija sta odšli dve delavki s 1. in 2. stopnjo izobrazbe, prihodov ni bilo.

Avgusta sta bila dva odhoda, oba s 1. stopnjo izobrazbe, prihodov pa ni bilo.

Septembra je odšla ena delavka s 1. stopnjo izobrazbe, prišlo pa je 13 delavk — ena s 5. stopnjo izobrazbe, 10 s 4. stopnjo ter dve s 1. stopnjo izobrazbe. Od tega je devet pripravnikov.

COMMERCE

Julija ni bilo prihodov, odšla pa sta dva delavca — s 3. stopnjo (po preteku pripravniške dobe) in s 5. stopnjo izobrazbe.

Avgusta je bil en prihod s 1. stopnjo izobrazbe ter en odhod, prav tako s 1. stopnjo izobrazbe.

Septembra ni bilo ne odhodov, ne prihodov.

DSSS

Julija je prišel en pripravek s 5. stopnjo izobrazbe za določen čas, odhodov ni bilo.

Avgusta ni bilo prihodov, odšla pa sta dva delavca, s 5. in 1. stopnjo izobrazbe.

Septembra odhodov ni bilo, prišel pa je en pripravek s 5. stopnjo izobrazbe za določen čas.

DELTA

V mesecu juliju nismo zaposlovali delavcev.

V avgustu smo v redno delovno razmerje sprejeli 20 delavcev, in sicer 17 pripravnikov, ki so končali šolo za tekstilne konfekcionarje II.

1 tekstilni konfekcionar-praksa in 2 delavki s končano osemletko.

V juliju je odšla ena delavka, v avgustu pa pet delavcev, od tega eden, ki je bil sprejet za določen čas.

ZALA

V juliju ni bilo prihodov, odšli pa sta 2 delavki, ena s 1. stopnjo, druga pa s 4. stopnjo izobrazbe.

V avgustu sta bila prav tako dva odhoda, oba s 1. stopnjo izobrazbe, v septembru pa odhodov ni bilo, prišlo pa je 7 delavk. Štiri s 1. stopnjo izobrazbe (priučevanje) ter 3 pripravnice s 4. stopnjo izobrazbe.

TIP-TOP

Julija ni bilo prihodov, odhod pa je bil eden s 4. stopnjo izobrazbe. Avgusta sta bili 2 upokojitvi in 1 odhod — vsi s 3. stopnjo izobrazbe. Prihod je bil eden s 4. stopnjo izobrazbe.

Septembra je prišlo 8 pripravnikov s 4. stopnjo izobrazbe ter 3 zaposlitve, 5., 4. in 1. stopnja izobrazbe. Odhod je bil eden s 4. stopnjo izobrazbe.

LIBNA

Julija je prišla ena delavka s 4. stopnjo izobrazbe, odšli pa

Šopek modrosti

- Znanost brez pameti je dvojna norost.
- Želja je volja, ki sama sebe ne jemlje čisto resno.
- Če je velika zamisel brez etike, potem to sploh ni nobena zamisel.
- Pravica brez milosti postane krutost, milost brez pravice pa slabost.
- Spremeniti se ne more nihče, popravi se lahko vsak.

ZAHVALA

*Toplo se zahvaljujem vsem,
ki ste mi ob smrti moje mame
izrekli sožalje, darovali cvetje
in se v tako velikem številu udeležili
njene pogreba ter s tem
počastili njen spomin.*

ZINKA KUŠAR
Commerce Ljubljana

tekmovanje šivilj

*Odbor naše dejavnosti pri
republiškem svetu Zveze sindikatov
Slovenije organizira tekmovanje
šivilj znotraj posameznih panog.
Republiškega tekmovanja v posameznih
operacijah pri šivanju srajc se bodo
11. oktobra udeležile šivilje Mure,
Pika naše Delte. Tekmovanje bo
v Delti in Ločni. Zmagovalka bo
zastopala Slovenijo na zveznem
tekmovanju. Ne glede na končni izid
tekmovanja pa pomeni uvrstitev
Dehtin šivilj priznanje našemu delu.*